

вчить дітей. Тому майже до кожного заняття студенти підбирають додатковий матеріал з історії розвитку математики, цікаві та старовинні задачі, задачі з логічним навантаженням.

Мистецтво говорити з дітьми дуже важливе, від цього залежить успіх навчально-виховного процесу. Уміння володіти мистецтвом мовлення не дається від природи, у більшості студентів воно виробляється свідомо, спеціальними зусиллями. Мова педагога повинна бути доступною, виразною, логічно побудованою. На лабораторних заняттях студенти виробляють ці моєні уміння, коли "програють" фрагменти підготовлених заздалегідь уроків. На заняттях, де йдеться про текстові задачі, студенти вчать не тільки аналізувати та розв'язувати їх, але й читати вголос, виділяючи в задачі головні слова, а паузою підкреслювати умову задачі від питання.

Талантом називають високий рівень розвитку здібностей. Головною здібністю, яка забезпечує розвиток таланту, є працездатність. Саме праця підносить людину до повного розкриття всіх її здібностей. Але не будь-яка праця, а праця творча. Тільки педагог, який творчо працює, може успішно розвивати творчі здібності своїх учнів.

Л.П.Калініна, Л.М.Пруняк /Криворізький
педінститут/

ФОРМИ І МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Сьогодні, як ніколи раніше, вчитель-словесник відіграє важливу роль в формуванні інтелектуального і духовного світу школяра. Характерною ознакою нашого часу є творча активність вчителів. Особливо актуальною для сучасної школи є проблема використання нових форм навчання і виховання. Розробляючи нестандартні форми проведення уроків, вчителі російської мови постійно відшуковують нові шляхи, ефективні прийоми і методи викладання. Сьогодні у творчій лабораторії вчителів-філологів цілий арсенал нових уроків різних типів: урок-семинар, урок-практикум, залік, конференція, дискусія і т.п.

Використання нових форм навчання російській мові у школі вимагає також і нестандартних видів діяльності на практичних, лабораторних і семінарських заняттях у вузі.

Орієнтованість на підготовку майбутніх вчителів російської мови і літератури проходить червоною ниткою через усі форми і види роботи з сучасної російської мови в педвузі.

З перших же занять необхідно навчити студентів приглядатись до мовних фактів, аналізувати й класифікувати мовні явища. Крім того, необхідно озброїти майбутніх учителів способами і прийомами множимислинневої діяльності і самостійного аналізу мовних явищ, оформувати їх інтелектуальні і спеціальні вміння. Тому на практичних і лабораторних заняттях належна увага приділяється професіоналізації лінгвістичних знань та умінь. Наприклад, вивчаючи проблеми словотворення, студенти виконують розбір слова за будовою з допомогою прийомів, які використовуються не тільки у вузі, а й у школі.

Професійній спрямованості навчання у вузі в першу чергу сприяє спільна творча робота викладачів та студентів. Це і попереднє обговорення планів практичних занять, і складання планів цих занять самими студентами, і розподіл ролей та обов'язків, і підготовка фрагментів з тієї чи іншої теми заняття. Такі види робіт допомагають студентам психологічно, теоретично, методично підготуватися до безпосереднього спілкування з учнями.

Розширення і поглиблення педагогіки співробітництва ми вбачаємо в тому, що, працюючи разом з викладачем, студент має змогу проникнути в його творчу лабораторію, активно брати участь у підготовці практичного заняття, виконувати функції вчителя, конструювати завдання і логічні задачі з обраної теми. Наприклад, підготувати лінгвістичний тренажер і матеріал для словникового диктанта у вигляді гри "Третій зайвий", "Довідкове бюро", "Дивись у корінь", скласти цікаві діалоги типу "Загадай - відгадай" і т.д.

Це одним видом розвитку творчої ініціативи майбутнього вчителя-словесника є написання твору на лінгвістичні теми, які пишуть студенти перших та других курсів, наприклад "Подорож до загадкової країни Морфея", "Кили-були Синоніми", "Принцеса Граматика та графі Параграфіи", "Це непросте просте речення" і т.п.

У системі підготовки студентів-філологів важливе місце займають практичні та лабораторні заняття з методики викладання російської мови. Підготовка методичних задач частково пошукового характеру, відбір дидактичного матеріалу до тієї чи іншої теми, організація роботи над створенням фрагментів уроків, ділові ігри - все це сприяє розв'язку методичної творчості майбутніх фахівців. Крім цього, часто на практичних заняттях спеціально створені викладачем робочі групи студентів не тільки інформують однокурсників про методичні надбання учителів-новаторів, але й апробують на практиці нестандартні форми і методи проведення уроків. Такі види занять

розкривають перед студентами можливості творчого підходу до викладання російської мови в школі, виховують інтерес до мислення, розширюють лінгвістичні горизонти, озброюють навичками творчої дослідної роботи.

Таким чином, використовуючи новаторські прийоми і методи і не забуваючи про традиційну методичку, викладачі-русисти здійснюють повноцінну фахову підготовку майбутнього вчителя-словесника.

В доповіді містяться приклади організації такої роботи.

Л.О.Савченко /Криворізький педінститут.

МОДЕЛЮВАННЯ РОЛЬОВИХ СИТУАЦІЙ У ВУЗІВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ЗАСІВ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗДІЄНОСТЕЙ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Перебудова системи соціально-економічних відносин в суспільстві ставить перед вищою школою нові завдання в підготовці педагогічних кадрів, в числі яких необхідність створення умов для професійного становлення студентів педвузу як організаторів творчої діяльності учнів в школі. Аналіз вузівської практики дозволяє прийти до висновку про те, що майбутні вчителі більшою мірою знаходяться у становищі слухачів, простих виконувачів волі педагога. При такій побудові навчання неможливо забезпечити самостійність, творчість, ініціативу студентів. Для цього при вивченні курсу педагогіки важливо активізувати діяльність студентів і відійти від стереотипу передавання готового досвіду у викладанні. Одним із основних показників професійного становлення особистості ми вважаємо сформування організаційних умінь майбутніх вчителів, тому що вчитель знаслідок специфіки своєї професії постійно організує, направляє і керує колективом учнів. Моделювання рольових ситуацій дозволить виробити у студентів організаційні уміння.

Проведене анкетування серед студентів I-II курсів показало, що тільки 5 % в набір професійних якостей включили організаційні уміння. Студенти III-IV курсів недооцінюють організаційні можливості вчителя, лише 20 % відзначили їх значимість в практичній педагогічній роботі.

При проходженні педагогічної практики студенти зазначають труднощі в організації уроку, а також труднощі, пов'язані з певними